

Stordals väderkvarn - nya vingar 2011

Stordals väderkvarn - nya vingar 2011
Stordal 1:21, Stenkyrka, Tjörns kn
Antikvarisk åtgärdsrapport

Tomas Brandt
Västarvet / Bohusläns museum

Stordals väderkvarn – nya vingar 2011

Läge före arbeten

När Stordals kvarn reparerades 2009 (panel, tak, fönster etc) observerades att också vingarna var i dåligt skick. De var tillverkade 1959 då kvarnen genomgick en stor renovering och övertogs av Tjörns hembygdsförening.

Genomförda arbeten

Arbetet inleddes under 2010 genom att erforderligt virke för vingstockarna köptes in och torkades.

Under 2011 har nya vingar tillverkats. Med hjälp av äldre fotografier på Stordals kvarn och på andra kvarnar har de nya vingarna gjorts något mer lika de ursprungliga än vad 1959 års vingar var.

Kvarnaxels yttre del liksom mittkorset har också bytts. Materialet i axel och kors är ek.

De nya vingarna har sedan monterats på mittkorset med hjälp av de nya smidesdetaljerna.

Ny bromsstång har också tillverkats.

Medverkande

Alla arbeten har utförts av Ödsmåls byggnads AB

För Bohusläns museum, Tomas Brandt, antikvarie

Exempel på vingarnas kondition före reparation. Mötet mellan vingstock (bjälken till vänster) och mittkryss (den högra bjälken). De ligger som synes inte i liv med varandra, och hela vingen "sackar". Detta är delvis en följd av att vingarna aldrig vridits runt, och därmed har vingens egen vikt dragit åt samma håll i decennier, och till slut fått hela konstruktionen att deformeras. Även om inte vingarna hade några stora synliga skador, var virket ändå så väderbitet och med en del småskador, att det inte gick att reparera med någon betryggande hållfasthet.

De nya vingarna, monterade på den nya axeln och mittkorset.

Merparten av smidet är nytillverkat med det gamla som förebild. Den spetsiga "kronan" har dock kunnat bibehållas.

Källor

Tryckta källor

Manker, Ernst (1965). *Kvarnarna på Tjörn*. Stockholm, Nordiska museet.

Tekniska och administrativa uppgifter

Västarvet dnr:	VA1107-2009
Lst dnr:	434-96995-2009 (virke) och 434-18291-2010 (arbete)
Lst Beslutsdatum:	2010-04-28 resp 2011-03-21
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tjörn
Socken:	Stenkyrka
Fastighetsägare:	Tjörns hembygdsförening
Handlingar som beskriver åtgärderna:	Ritning över nya kvarnvingar
Arbeten genomförda:	2011
Slutbesiktning:	Arbetena är slutbesiktigade 2011-10-18